

MEDIACJE W SPRAWACH KARNYCH

Fundacja TAURUS

Mediacja jest możliwa nie tylko w sprawach cywilnych z zakresu prawa rodzinnego, pracy, spadkowego, czy gospodarczego. Istnieje również możliwość przeprowadzanie mediacji w sprawie karnej pomiędzy podejrzanym, czy oskarżonym a pokrzywdzonym.

Sprawa może zostać skierowana do mediacji zawsze, gdy istnieje szansa na pojednanie między pokrzywdzonym a podejrzanym, czy oskarżonym oraz zawarcie porozumienia w kwestii naprawienia szkód oraz zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wyrządzonych przestępstwem. Mediacja to zatem nic innego, jak dobrowolne negocjacje pomiędzy jednostkami konfliktu karnego z udziałem osoby trzeciej – neutralnego mediatora.

Mediacja może przynieść szereg korzyści obu stronom konfliktu. Potencjalne korzyści postępowania mediacyjnego dla pokrzywdzonego:

- 1) możliwość zajęcia stanowiska, wyrażenia żądań i oczekiwań wobec podejrzanego lub oskarżonego,
- 2) szybsze uzyskanie odszkodowania lub zadośćuczynienia za doznane krzywdę, czy uzyskania przeprosin

Potencjalne korzyści postępowania mediacyjnego dla podejrzanego lub oskarżonego:

- 1) możliwość zajęcia stanowiska i wpływania na wysokość odszkodowania lub zadośćuczynienia za doznane krzywdę,
- 2) szybsze zakończenie postępowania karnego,
- 3) łagodniejszy wymiar kary zastosowanej przez sąd.

Mediacji może odbyć się zarówno na etapie postępowania przygotowawczego, jak i po wniesieniu sprawy do sądu. Sprawę kieruje do mediacji w drodze postanowienia w postępowaniu przygotowawczym prokurator lub policja, a po wniesieniu aktu oskarżenia sąd lub referendarz sądowy. Postanowienie takie jest niezaskarżalne. Właściwy organ kieruje sprawę do mediacji z własnej inicjatywy lub na wniosek pokrzywdzonego albo podejrzanego lub oskarżonego. Skierowanie sprawy do mediacji jest możliwe wyłącznie za zgodą pokrzywdzonego i podejrzanego lub oskarżonego.

W postanowieniu o skierowaniu sprawy do mediacji organ wyznacza instytucję uprawnioną do przeprowadzenia mediacji (instytucja, która zgodnie ze swoimi zadaniami statutowymi została powołana do wykonywania zadań w zakresie mediacji, resocjalizacji, ochrony interesu społecznego, ochrony ważnego interesu indywidualnego lub ochrony wolności i praw człowieka; zapewnia przeprowadzenie postępowania przez mediatora; posiada warunki organizacyjne umożliwiające przeprowadzenie postępowania mediacyjnego; została wpisana do wykazu instytucji uprawnionych do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego prowadzonego przez sąd okręgowy) lub mediatora

Mediatorem może być osoba, która:

- 1) posiada obywatelstwo polskie, obywatelstwo innego państwa członkowskiego Unii Europejskiej, państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym lub Konfederacji Szwajcarskiej albo obywatelstwo innego państwa, jeżeli na podstawie przepisów prawa Unii Europejskiej przysługuje jej prawo podjęcia zatrudnienia lub samozatrudnienia na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na zasadach określonych w tych przepisach,
- 2) korzysta w pełni z praw publicznych i ma pełną zdolność do czynności prawnych,
- 3) ukończyła 26 lat,
- 4) zna język polski w mowie i piśmie,
- 5) nie była prawomocnie skazana za umyślne przestępstwo lub umyślne przestępstwo skarbowe,

- 1) posiada umiejętności i wiedzę w zakresie przeprowadzania postępowania mediacyjnego, rozwiązywania konfliktów i nawiązywania kontaktów międzyludzkich,
- 2) daje rękojmię należytego wykonywania obowiązków,
- 3) została wpisana do wykazu osób uprawnionych do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego prowadzonego przez sąd okręgowy.

Postępowania mediacyjnego nie może przeprowadzać czynny zawodowo sędzia, prokurator, asesor prokuratorski, aplikant wymienionych zawodów, ławnik, referendarz sądowy, asystent sędziego, asystent prokuratora oraz funkcjonariusz instytucji uprawnionej do ścigania przestępstw.

Przebieg postępowanie mediacyjnego

Mediatorowi udostępnia się akta sprawy w zakresie niezbędnym do przeprowadzenia postępowania mediacyjnego.

Mediator:

- 1) niezwłocznie nawiązuje kontakt z oskarżonym i pokrzywdzonym, ustalając termin i miejsce spotkania z każdym z nich;
- 2) przeprowadza z oskarżonym i pokrzywdzonym, w dogodnym dla nich miejscu i czasie, indywidualne lub wspólne spotkania wstępne, podczas których wyjaśnia oskarżonemu i pokrzywdzonemu cele i zasady postępowania mediacyjnego, a także poucza ich o możliwości cofnięcia zgody na uczestniczenie w postępowaniu mediacyjnym aż do jego zakończenia oraz odbiera od oskarżonego i pokrzywdzonego zgodę na uczestniczenie w postępowaniu mediacyjnym, jeżeli nie odebrał jej organ kierujący sprawą do mediacji;
- 3) przeprowadza spotkanie mediacyjne z udziałem oskarżonego i pokrzywdzonego w miejscu i czasie dogodnym dla uczestników. Istnieje możliwość przeprowadzenia postępowania mediacyjnego w sposób pośredni (bez osobistego kontaktu – mediator spotyka się z każdą ze stron osobno, przekazując każdej z nich informacje, propozycje i stanowisko dotyczące zawarcia ugody i jej treści zajmowane przez innego uczestnika);
- 4) pomaga w sformułowaniu treści ugody między oskarżonym i pokrzywdzonym;
- 5) sprawdza wykonanie zobowiązań wynikających z zawartej ugody.

Postępowanie mediacyjne prowadzi się w sposób bezstronny i poufny. Podmiot prowadzący mediację nie może faworyzować żadnej ze stron, jak również ma obowiązek zachowania bezinteresowności w rozwiązaniu danego sporu. Nie wolno przesłuchiwać jako świadka mediatora co do faktów, o których dowiedział się od oskarżonego lub pokrzywdzonego prowadząc postępowanie mediacyjne.

Postępowanie mediacyjne nie powinno trwać dłużej niż miesiąc. Jest to termin instrukcyjny i jego przekroczenie nie wywołuje jakichkolwiek skutków procesowych. Skierowanie sprawy do postępowania mediacyjnego jest fakultatywne. Możliwe jest wielokrotne przekazywanie sprawy do postępowania mediacyjnego.

Mediacja może zakończyć się zawarciem ugody w sprawie naprawienia szkody powstałej w wyniku przestępstwa lub zadośćuczynienia za doznaną w wyniku przestępstwa krzywdę albo brakiem takiej ugody. Po przeprowadzeniu postępowania mediacyjnego mediator niezwłocznie sporządza pisemne sprawozdanie z wyników postępowania mediacyjnego i przedstawia je organowi, który skierował sprawę do postępowania mediacyjnego.

Zawarta w wyniku mediacji ugoda nie kończy postępowania karnego, jednak ugoda może wpływać na wymiar kary. Pojednanie się sprawcy i ofiary (oskarżonego z pokrzywdzonym) może także mieć znaczenie dla nadzwyczajnego złagodzenia kary. Ugoda może przyczynić się do uwzględnienia wniosku oskarżonego o dobrowolne poddanie się karze. Sąd, wyrokując, bierze pod uwagę wyniki mediacji przeprowadzonej pomiędzy pokrzywdzonym a oskarżonym. Ponadto zawarta w toku postępowania ugoda może stanowić podstawę uzyskania klauzuli wykonalności.

Postępowanie mediacyjne jest bezpłatne - koszty ponosi Skarb Państwa.

Możliwe jest stosowanie mediacji także w odniesieniu do wykroczeń.

Więcej informacji na stronie: www.poradyprawne-taurus.pl

Informator został przygotowany w ramach realizacji przez Fundację TAURUS zadania publicznego w zakresie prowadzenia nieodpłatnej pomocy prawnej, nieodpłatnego poradnictwa obywatelskiego, bezpłatnej mediacji oraz edukacji prawnej w Poznaniu w 2023r.

Zadanie publiczne jest finansowane ze środków budżetowych Miasta Poznania.

MINISTERSTWO
SPRAWIEDLIWOŚCI
www.ms.gov.pl

POZnań*